

Klima- og Miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Næringslivets innspill til nytt globalt rammeverk for naturen under konvensjonen om biologisk mangfold

Vi viser til innspillsmøtet 7. januar og til prosessen med å få på plass et nytt globalt rammeverk for naturen etter Aichi konvensjonen som utløper i år. Næringslivets Hovedorganisasjon med landsforeningene BNL, Energi Norge, Norsk Industri og Sjømat Norge ønsker å gi noen overordnede betraktninger.

Vi viser også til våre innspill til Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold og ser frem til dialog om prosess og konkret innhold i utvikling av rammeverket.

En global naturavtale

Næringslivet er positivt til at Norge har inntatt en pådriverrolle for å få etablert et ambisiøst globalt rammeverk for å ta vare på naturen. Utgangspunktet for avtalen er Det internasjonale naturpanelets (IPBES) rapport fra 2019. Den viser at fordoblingen av verdens befolkning de siste 50 årene, det økte forbruket og ikke-bærekraftige produksjons- og forbruksmønstre har ført til et stort globalt press på naturen og det biologiske mangfoldet.

Næringslivet er generelt opptatt av bærekraftig bruk, og hensiktsmessig vern, av naturen. Riktig utnyttelse av naturressurser er grunnlaget for opprettholdelse og videreutvikling av moderne samfunn. I dag er presset på naturgrunnlaget større enn noen gang, og bruken må gjøres smartere, med minst mulig klimaspor og miljøfotavtrykk. Klimaendringer er sammen med direkte arealinngrep og forurensning store utfordringer. Disse utfordringene må sees i sammenheng, noe vi oppfattet at Klima- og miljøministeren la vekt på i innspillsmøtet.

Bærekraftig bruk ved kunnskapsbasert forvaltning

Konflikt og usikkerhet er tidkrevende og kostbart, og noe næringslivet helst vil unngå. Bedre kunnskap om naturverdiene før de eventuelt tas i bruk, vil redusere konfliktnivået og risikoen i mange prosjekt. Det bør derfor gjennomføres et kunnskapsløft for naturen og en kartlegging av all natur som antas å være verdifull.

Det er viktig at de positive sidene ved naturbruksperspektivet vektlegges og ikke bare de negative og mulige negative konsekvenser av arealbruk og næringsvirksomhet. Norge har med sitt mangeårige arbeide med havforvaltningsplaner endel å tilføre verdenssamfunnet på dette feltet. En kunnskapsbasert forvaltning kan ivareta natur samtidig med bærekraftig bruk. Vi må evne å styrke godene fra naturen til alle gjennom planlegging basert på medvirkning, kunnskapsforvaltning og oppbygning, og ikke bare ved det enkle men ofte lite realistiske, verne alternativet.

Næringslivet ønsker en bred bærekrafts inngang slik at målkonfliktene det innebærer blir transparente. Det er vanskelig å få en treffsikker naturforvaltning når en både skal bevare, klimatilpasse og skreddersy den til de ulike økosystemene. Selv om avveiningen mellom bruk og vern, lokalmiljø og klima, nytte og glede ofte er en svært krevende øvelse må alle hensyn vurderes. Avtalen må legge til rette for at målene skal kunne nås ved sterk vektlegging av bærekraftig bruk og vår livsmiljøtilnærming, og ikke ensidig vektlegge verneprosjekter, korridorutbygning og

enkeltpartsforvaltning. Det må i større grad tydeliggjøres hvilken dokumentasjon som kreves for å avklare om en aktivitet er i tråd med eller i strid med verneformålet. Slik kan en bidra til at det er mindre behov for å ta i bruk "føre-var-prinsippet".

Tap av natur er utvilsomt en stor global utfordring. Det er imidlertid viktig at en ny global naturavtale tar hensyn til at både utfordringene og løsningene vil være svært forskjellige rundt omkring i verden. I Norge ser vi f.eks. at den nordiske modellen med flerbruk av skog, vektlegging av å sikre tilstrekkelige mengder med egnede livsmiljøer for sjeldne og truede arter og satsing på miljøsertifisering har gitt gode resultater. Andre deler av verden kan det være hensiktsmessig eller nødvendig med andre strategier.

Norge har unike muligheter og stort potensial for videreutvikling av en sirkulær bioøkonomi basert på produksjon og høsting på hav og land og fornybar energiproduksjon. Det er derfor viktig å utvikle et rammeverk som ikke bare er begrensende, men stimulerer til naturbruk som gir gode klimaeffekter og smarte miljøløsninger.

Hvordan naturressursene brukes der det er menneskelige aktiviteter er viktigst for å sikre naturmangfoldet. Vern kan være et viktig virkemiddel der det er særlige naturverdier som skal beskyttes. Dette gir forutsigbarhet og må begrunnes godt i forhold til verdien av eventuell bærekraftig bruk. Om en unntar en for stor andel av arealene fra utnyttelse, kan det gi mer press og belastning på ikke vernet natur, og vanskeligere å finne løsninger som kan hensynta naturverdiene. Andel vern bør derfor ikke bli en ensidig suksessindikator for bærekraft.

Markedsbaserte virkemidler

Markedsbaserte virkemidler er generelt de mest effektive, også for å utvikle de mest bærekraftige løsningene. Miljøkrav, reguleringer eller insentiver som karbonpris gir konkurranse om å finne løsninger med lavere miljøfotavtrykk. Det vil variere hva som er riktig strategi og treffsikkert da ulike land og områder har svært ulike forutsetninger demografisk, naturgeografisk og teknisk-økonomisk. I dette bildet vil absolutte krav ofte gi svært ulike utslag og virkninger i samfunnet. I Norge har vi allerede et rammeverk som gir mulighet for å ivareta naturhensyn på en god måte gjennom lover, regler, skatter/avgifter og forvaltning. Slik sett bør ikke Norge arbeide for stive internasjonale krav som kan treffe uforutsigbart ute og hjemme.

Forskning og utvikling

Teknologisk utvikling og nye, smartere løsninger som opprettholder velferd med mindre ressursbruk og miljøfotavtrykk er avgjørende. Satsing på FoU er kritisk viktig for å lykkes med et bredt grønt skifte, der både klima, natur og velferd ivaretas. Norge må gjennom sine forskningsprogrammer hjemme, i Norden og Europa, men også internasjonalt, arbeide for felles forståelse og løsninger gjennom FoU som kan sikre miljø og velferd. En ambisjon må være ta i bruk områder med liten verneverdi for å lette presset på områder med store naturverdier.

Vennlig hilsen,

Næringslivets hovedorganisasjon, Næringspolitisk avdeling

Per Øyvind Langeland